

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра державного будівництва

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Державне (конституційне) право зарубіжних країн»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 22 с.

Розробники:

Серьогіна Світлана Григорівна, завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор;

Гринчак Алла Анатоліївна, доцент, кандидат юридичних наук, доцент;

Закоморна Катерина Олександрівна, доцент, кандидат юридичних наук, доцент;

Попрошаєва Олена Андріївна, доцент, кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри державного будівництва
(протокол № 20 від 22.06. 2021 р.)

Завідувач кафедри – Серьогіна Світлана Григорівна, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача:

Назва навчальної дисципліни	Державне (конституційне) право зарубіжних країн
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Гринчак Алла Анатоліївна, доцент кафедри державного будівництва
Контактний телефон	(057) 704-93-04
E-mail	a.a.grynchak@nlu.edu.ua
Консультації	щочетверга, щоп'ятниці
Онлайн консультації	щочетверга, щоп'ятниці

Назва навчальної дисципліни	Державне (конституційне) право зарубіжних країн
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Закоморна Катерина Олександрівна, доцент кафедри державного будівництва
Контактний телефон	(057) 704-93-04
E-mail	k.o.zakomorna@nlu.edu.ua
Консультації	щопонеділка, щовівторка.
Онлайн консультації	щопонеділка, щовівторка.

Назва навчальної дисципліни	Державне (конституційне) право зарубіжних країн
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента

Викладач	Попрошаєва Олена Андріївна, доцент кафедри державного будівництва
Контактний телефон	(057) 704-93-04
E-mail	o.a.poproshaieva@nlu.edu.ua
Консультації	щопонеділка, щовівторка
Онлайн консультації	щопонеділка, щовівторка

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність державного (конституційного) права як основоположної галузі права в зарубіжних країнах. Визначаються особливості конституційно-правової регламентації політичних, економічних, соціальних і духовно-культурних відносин в країнах різних правових систем. Висвітлюється вплив міжнародних і європейських стандартів на перебіг конституційної реформи в зарубіжних країнах і Україні.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: - формування у студентів цілісного уявлення про сучасну правову доктрину і практику організації та діяльності органів публічної влади в країнах різних правових систем та їх вплив на розвиток правової системи України; - вироблення основних умінь і навичок проведення критичного порівняльно-правового аналізу конституційного законодавства зарубіжних країн і України, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- надання теоретичних і прикладних знань про генезу багаторівневого конституціоналізму в європейських країнах;
- формування системного і критичного розуміння сучасного стану конституційно-правового регулювання політичної системи, державного ладу країн різних правових систем;
- виявлення актуальних проблем конституційно-правового забезпечення системно-структурних і функціональних реформ в країнах різних правових систем;
- окреслення перспектив розвитку моделей організації публічної влади країн різних правових систем;
- розуміння значення універсальних (міжнародних), європейських (регіональних) стандартів проведення державної регіональної політики для

забезпечення мінімізації відмінностей між регіонами, подолання відсталості і гарантування гідного життя населення в будь-якому регіоні;

- формування навичок використання сучасної методології порівняльного дослідження і сучасних правових доктрин у процесі вивчення моделей організації публічної влади країн різних правових систем;

- засвоєння знань про тенденції розвитку конституційного права в країнах різних правових систем;

- отримання уявлення про основні детермінанти конституційно-правового розвитку країн різних правових систем;

- усвідомлення цінності конституційного права для розвитку засад правової, демократичної і соціальної держави;

- поглиблення і систематизація доктринальних знань та використання отриманих наукових результатів у процесі вивчення питань стану гармонізації національного законодавства України та держав-членів ЄС відповідно до міжнародних і європейських стандартів місцевого самоврядування;

- формування навичок використання сучасної методології інститутів безпосередньої демократії, що забезпечують дотримання принципів правової та демократичної держави в провідних демократичних країнах світу.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Теорія права, Історія держави і права зарубіжних країн, Конституційне право України, Державне будівництво і місцеве самоврядування, Міжнародне право. Право ЄС, Конвенція про захист прав людини й основоположних свобод.

Кореквізити:

Постреквізити:

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1. Характеризувати стан правового регулювання політичної системи, державного ладу, особливості конституційно-правового забезпечення структурних і функціональних реформ, перспективи подальшого розвитку моделей організації публічної влади країн різних правових систем;

РН-2. Критично оцінювати вплив права ЄС і актів Ради Європи на розвиток правового регулювання політичної системи, державного ладу, моделей організації публічної влади в європейських країнах

РН-3. Прогнозувати вплив практики організації та діяльності органів публічної влади провідних демократичних країн світу (держав-членів ЄС, Великої Британії, США, Канади та ін.) на перебіг конституційно-правової реформи в Україні

РН-4 Розуміти багаторівневий конституціоналізм як цілісну систему конституційно-правових механізмів, які втілюють демократичні цінності і досягнення правотворчості провідних країн світу, діяльності міжнародних організацій (ООН, Ради Європи, ЄС) та гарантують динамічну рівновагу між гілками влади в сучасній правовій державі

РН-5 Використовувати сучасні правові доктрини в процесі вивчення інституційної і функціональної взаємодії органів публічної влади в зарубіжних країнах різних правових систем

РН-6 Прогнозувати вплив соціально-економічних, зовнішньополітичних та інших факторів на процеси інтернаціоналізації правового регулювання організації і діяльності органів публічної влади зарубіжних країн

РН -7 Застосовувати сучасну методологію порівняльного дослідження конституційно-правових інститутів відповідального врядування та інститутів безпосередньої демократії, що забезпечують дотримання принципів правової та демократичної держави в країнах ЄС, та екстраполювати отримані результати на відповідний досвід України

РН -8 Характеризувати особливості конституційно-правового забезпечення сучасних структурних і функціональних реформ, які відбуваються в зарубіжних країн різних правових систем

РН-9 Оцінювати перспективи подальшого розвитку моделей організації публічної влади країн різних правових систем

РН -10 Застосовувати сучасну методологію порівняльного дослідження конституційно-правового регулювання інститутів безпосередньої демократії, що забезпечують дотримання принципів правової та демократичної держави в країнах ЄС, та екстраполювати отримані результати на відповідний досвід України

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Особливості правового регулювання політичної системи державного ладу, моделі організації публічної влади держав-членів Бенілюксу	-	7
2	-	Особливості правового регулювання політичної системи державного ладу, моделі організації публічної влади держав-членів Союзу арабського Магрибу	7
3	-	Особливості правового регулювання державного ладу країн Азії й Близького Сходу	7
4	Специфіка державно-правового розвитку,	-	7

	правового регулювання державного ладу та механізму публічної влади латиноамериканських держав		
5	Концепція «багаторівневого» конституціоналізму в державах-членах ЄС	Концепція «багаторівневого» конституціоналізму в державах-членах ЄС	6
6	Конституційний принцип відповідального врядування в державах-членах ЄС: досвід для України	Конституційний принцип відповідального врядування в державах-членах ЄС: досвід для України	4
7	Конституційні принципи функціонування органів державної влади в умовах «референдарної» демократії в європейських	-	6
8	-	Правове регулювання політичної системи, державного механізму, системно-структурної організації органів публічної влади ФРН	6
9	Правове регулювання деволюції як наряду реформування взаємин органів публічної влади у Великій Британії	-	5
10	-	Реформи децентралізації влади у Франції: досвід для України	5
11	Конституційно-правові принципи регіоналізму в Італії	Конституційно-правові принципи регіоналізму в Італії	3
12	Особливості реформи територіальної організації влади, місцевого управління та децентралізації влади країн	Особливості реформи територіальної організації влади, місцевого управління та децентралізації влади країн	4

	Вишеградської групи	Вишеградської групи	
13	Правове регулювання механізмів реалізації концепції «одна країна - дві системи» в КНР	Правове регулювання механізмів реалізації концепції «одна країна - дві системи» в КНР	3
14	-	Конституційний принцип «вирівнювання можливостей» і регіональні нерівності як основа державної політики в Канаді: уроки для України	5
15	Особливості правового регулювання політичної системи, державного ладу, моделі організації публічної влади США	-	5

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Особливості правового регулювання політичної системи державного ладу, моделі організації публічної влади держав-членів Бенілюксу	-	110
2		Особливості правового регулювання політичної системи державного ладу, моделі організації публічної влади держав-членів Союзу арабського Магрибу	
3	Конституційний принцип відповідального врядування в державах-членах ЄС: досвід для України	-	
4		Реформи децентралізації влади у Франції: досвід для України	
5	Особливості правового регулювання політичної	-	

	системи, державного ладу, моделі організації публічної влади США		
--	--	--	--

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, нормативно-правової бази, практики роботи органів публічної влади зарубіжних країн, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування у зарубіжних країнах;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та заліку.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституції нових держав Європи та Азії / упоряд. С. Головатий К.: Українська Правнича Фундація; Право, 1996. 544 с.
2. Конституційне законодавство зарубіжних країн: Хрестоматія [Текст] / упоряд.: В. О. Ріяка, К. О. Закоморна. - Київ: Юрінком Інтер, 2007. - 384 с.
3. Конституції зарубіжних країн: навч. посіб. / авт.-упоряд. В. О. Серьогін, Ю. М. Коломієць, О. В. Марцеляк та ін.; за заг. ред. В. О. Серьогіна. Харків: ФІНН, 2009. 664 с.

4. Європейська Стратегія інновацій та доброго врядування на місцевому рівні. URL: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Strategy_for_Innovation.pdf

Література

Основна література

1. Барабаш Ю.Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права: Монографія. Х.:Право, 2008. 220с.
2. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і переробл. / за заг. ред. В. О. Ріяки. Київ: Юрінком Інтер, 2007. 544 с.
3. Савчин М. В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. Х.: Право, 2018. 440 с.
4. Серьогіна С.Г. Форма правління: питання конституційно-правової теорії та практики: монографія. – Х.: Право, 2011. – 768 с.
5. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2018. 464 с.

Додаткова література

1. Вибори в Європейському Союзі / За ред. Д. С. Ковриженка; Лабораторія законодавчих ініціатив. – К.: ФАЛДА ЛТД, 2006. – 156 с.
2. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: монографія. Х.: Право, 2013. 424 с.
3. Дахова І. І. Конституційно-правовий статус уряду в зарубіжних країнах: монографія. Харків: «Фінн», 2008. 200 с.
4. Закоморна К.О. Основи організації та діяльності муніципальних органів влади в Канаді *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 31. С. 45 – 52.
5. Закоморна К. Конституційно-правові засади самоврядування (місцевої автономії) в КНР. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 183-187.
6. Європейський досвід удосконалення місцевого самоврядування / редкол. Ю. П. Битяк [та ін.] . Х.: Оберіг, 2012. 64 с.

7. Козюра І.В. Становлення і розвиток місцевого самоврядування в Канаді: моногр. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. 332 с.
8. Маринів А.В. Системно-структурна організація місцевого самоврядування у Французькій Республіці: монографія. Харків: Право, 2020. 207 с.
9. Марченко В. В. Конституційно-правовий статус уряду в країнах ЄС (на прикладі Франції, Федеративної Республіки Німеччини, Іспанії) / В. В. Марченко. – К. : Алерта, 2010. – 216 с.
10. Панов А.В. Територіальний устрій Франції та Італії – уроки для України: монографія. ПП «АУТДОР-ШАРК». Ужгород, 2015. 126 с.
URL:<http://www.alenpanov.org.ua/filelib/sou/201706161044300630.pdf>
11. Референдуми в Європейському Союзі / О.Д. Чебаненко, О.Ю. Грищук, Н.В. Колодяжна, А. Євгенєва; За ред. Д.С. Ковриженка. – К.: ФАДА, ЛТД, 2007. – 186 с.
12. Сучасний парламентаризм: український та світовий виміри: монографія / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Юрайт, 2018. 200 с.
13. Чиркін А. С. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Польщі, Угорщині, Чехії: монографія. Харків: Юрайт, 2019. 220 с.

Інтернет-ресурси

Офіс Ради Європи в Україні URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/the-coe/>

Офіційний сайт ЄС URL: <https://europa.eu/>

Палата представників США URL: <http://www.house.gov/>

Сенат США URL: <http://www.senate.gov/>

Президент США URL: <http://www.whitehouse.gov/>

Верховний Суд США URL: <http://www.supremecourt.gov/>

Генерал-губернатор Канади URL: <http://www.gg.ca/>

Парламент Канади URL: <http://www.parl.gc.ca/>

Верховний Суд Канади URL: <http://www.scc-csc.gc.ca/>

Президент Бразилії URL: <http://www2.planalto.gov.br/>

Палата депутатів Бразилії URL: <http://www2.camara.leg.br/>

Федеральний Сенат Бразилії URL: <http://www.senado.gov.br/>

Федеральний Верховний Суд Бразилії URL: <http://www2.stf.jus.br/>

Королева Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії URL:
<http://www.royal.gov.uk/>

Палата громад Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії
URL: <http://www.parliament.uk/business/commons/>

Палата лордів Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії
URL: <http://www.parliament.uk/lords/>

Офіційний сайт офісу Прем'єр-міністра URL: <http://www.number10.gov.uk/>

Верховний Суд Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії
URL: <http://www.supremecourt.gov.uk/>

Президент Франції URL: <http://www.elysee.fr/>

Національні збори Франції URL: <http://www.assemblee-nationale.fr/english/index.asp>

Сенат Франції URL: <http://www.senat.fr/lng/en/index.html>

Конституційна рада Франції URL: <http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/english/homepage.14.html>

Бундестаг Німеччини URL: http://www.bundestag.de/htdocs_e/index.html

Бундесрат Німеччини URL:
http://www.bundesrat.de/EN/Home/homepage_node.html?_nnn=true

Федеральний президент Німеччини URL:
http://www.bundespraesident.de/EN/Home/home_node.html

Федеральний конституційний суд Німеччини URL:
<http://www.bundesverfassungsgericht.de/en/index.html>

Парламент Італійської Республіки URL: <http://www.parlamento.it/>

Президент Італійської Республіки URL: <http://www.quirinale.it/>

Рада Міністрів Італійської Республіки URL: <http://www.governo.it/>

Конституційний суд Італійської Республіки URL:
http://www.cortecostituzionale.it/ActionPagina_320.do

Сейм Республіки Польща URL: <http://www.sejm.gov.pl/>

Сенат Республіки Польща URL: <http://www.senat.gov.pl/en/>

Президент Республіки Польща URL: <http://www.president.pl/en/>

Рада Міністрів Республіки Польща URL: <http://www.kprm.gov.pl/en.html>

Конституційний Трибунал Республіки Польща URL:
<http://www.trybunal.gov.pl/index2.htm>

Народні збори Республіки Болгарія URL: <http://www.parliament.bg/>

Президент Республіки Болгарія URL: <http://www.president.bg/>

Міністерська рада Республіки Болгарія URL: <http://www.government.bg/>

Конституційний суд Республіки Болгарія URL: <http://www.constcourt.bg/>

Палата представників Японії URL:
http://www.shugiin.go.jp/index.nsf/html/index_e.htm

Палата радників Японії URL: <http://www.sangiin.go.jp/eng/index.htm>

Прем'єр-міністр і Кабінет Японії URL: <http://www.kantei.go.jp/foreign/index-e.html>

Всекитайські збори народних представників URL:
<http://www.npc.gov.cn/englishnpc/news/>

Федеральна Рада Швейцарської Конфедерації URL:
<https://www.admin.ch/gov/en/start/federal-council.html>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри державного будівництва. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=189:derzhavne-pravo-zarubizhnix-krain&Itemid=151

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо

наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Поточний контроль знань включає контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою. Контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Підсумковий контроль для студентів денної форми відбувається у формі захисту підсумкової письмової роботи на останньому практичному занятті. Підсумковий контроль для студентів заочної форми навчання

відбувається у формі диференційованого заліку, який проводиться в екзаменаційну сесію відповідно до затвердженого графіку. Залежно від критеріїв оцінювання, визначених навчально-методичними документами кафедри, кількість балів для студентів заочної форми при позитивній атестації за навчальною дисципліною має дорівнювати 60, 70, 75, 85, 90, 100 балам. У разі, якщо студент отримує за результатами складання заліку нижчу за 60 балів кількість, викладач вносить до відомості успішності із відповідної навчальної дисципліни 55 балів.

Підсумкова письмова робота є обов'язковим видом самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн». Її метою є набуття здобувачем вищої освіти компетентностей щодо аналізу та синтезу юридичних фактів і подій, здатність знаходити інформацію з різних джерел, а також розвиток письмових комунікаційних вмінь і навичок. Порядок написання, вимоги до змісту та форми такої роботи встановлюються навчально-методичними документами кафедри.

Залік з навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» студент денної форми отримує у разі набрання в результаті роботи на практичному занятті та захисту підсумкової письмової роботи від 60 до 100 балів. При цьому за результатами роботи на практичному занятті він отримує до 80 балів; захисті підсумкової письмової роботи - до 20 балів. Захист підсумкової письмової роботи проводить викладач, який вів практичні заняття. Порядок проведення захисту визначається навчально-методичними документами кафедри. Кількість балів при проведенні захисту підсумкової письмової роботи визначається з урахуванням: (1) повноти розкриття теми, послідовності викладення матеріалу, наявності висновків, якості оформлення роботи тощо; (2) оцінки вмінь і навичок, презентації матеріалу, аргументації власних позицій і висновків, доведеності суджень. За результатами захисту підсумкової письмової роботи студент може отримати 0,5,10,15,20 балів, при цьому 0 балів унеможлиблює отримання диференційованого заліку з

навчальної дисципліни.

У разі, якщо студент за результатами роботи на практичних заняттях і захисту підсумкової письмової роботи отримує кількість балів нижче ніж 60, або якщо за результатами захисту він отримує 0 балів, викладач вносить до відомості успішності із відповідної навчальної дисципліни 55 балів.

Перескладання заліку з навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» денної форми відбувається відповідно до графіку ліквідації академічних заборгованостей, затверджених розпорядженням директора/декана інституту/факультету протягом проведення семестрового контролю відповідного семестру.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Підсумкова письмова робота	
п/з	Колоквію м	п/з	Колоквію м	п/з	Колоквію м		
max 10	max 10	max 15	max 10	max 25	max 10	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання результатів навчання студентів денної форми на практичних заняттях:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)

Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів денної форми при захисті підсумкової письмової роботи:

Кількість балів	Критерії оцінювання результатів навчання
20	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. 2. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. 3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
15	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. 2. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, власні висновки. 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
10	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, власні висновки. 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
5	1. Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. , 3. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
0	1. Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела і містить методологічні помилки. 2. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію. 3. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів заочної форми при проведенні педагогічного контролю у формі диференційованого заліку:

	90	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача
	70	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на запитання.
не зараховано	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

